

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور

دانشکده علوم انسانی مرکز تهران

پایان نامه

برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته: حقوق بین الملل

عنوان پایان نامه

حق زنان و کودکان بر سلامت از دیدگاه حقوق بین الملل بشری

استاد راهنما

دکتر مصطفی تقی زاده انصاری

استاد مشاور

دکتر حسین شریفی طراز کوهی

نگارش

فاطمه خویش وند

آذر ۹۰

تقدیم به فاطمه بانوی بزرگ جهان

و

به همه زنانیکه عمری محنت و زحمت را به دوش خسته کشیدند و لب فرو بستند.

باشکر از اساتید محترم و همه عزیزانی که مراد این پژوهش را همایی و تشویق نمودند.

چکیده

این پژوهش، یک تحقیق تحلیلی-توصیفی، از نوع غیر آزمایشی است که با هدف شناخت حقوق زنان و کودکان بر سلامت در سطح جامعه بین الملل، صورت گرفته است و در صدد تعیین جایگاه حقوق سلامتی و تاثیر عوامل موثر بر سلامت زنان و کودکان و نیز آنچه که حقوق سلامتیشان را نقض می کند و پدیده ناشی از آن، برآمده است. یکایک قوانین حقوق بشری و وظایف محوله به نهادهای بین المللی، به طور ضمنی به رفاه و سلامت انسان در سه بعد جسمانی، روانی و اجتماعی پرداخته اند. بنابراین حق سلامت نشأت گرفته از حق حیات، بنیان تمام حقوق بشر است. برآورده شدن سلامت زنان و کودکان سلامت جهانی را در پی دارد. هرگونه شرایط و وضعیت خاص که دستیابی آنان به حقوق سلامتی را مختل نماید، می تواند تهدیدی بر اهداف جهانی از جمله صلح تلقی گردد. از سوی دیگر، طبق منشور حقوق بشر، مسئولیت اصلی احراز تهدید علیه صلح و یا نقض آن، به شورای امنیت سپرده شده است، پس بجاست که شورای امنیت، دولتی را که از تعهدات خود در این خصوص سرپیچی نموده و طبق حقوق بین الملل مسئول شناخته می شود، شناسایی و اقدامات لازمه را طبق مفاد منشور نسبت به دولت عامد نقض کننده به عمل آورد. در غیر این صورت اگر تعمدی در نقض این حقوق نباشد توصیه و مساعدتهای جهانی می تواند کارساز باشد.

واژه های کلیدی

سلامتی، خشونت، تبعیض، صلح و توسعه پایدار

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	مقدمه
	کلیات تحقیق
۵	الف- بیان مسئله.....
۷	ب- سوالات تحقیق.....
۸	پ- پیشینه تحقیق.....
۹	ت- هدف ها.....
۹	ث- فرضیات تحقیق.....
۱۰	ج- تعریف واژه های کلیدی.....
۱۱	چ- روش تحقیق.....
۱۱	ح- روش گردآوری داده ها.....
۱۱	خ- نقطه تمرکز تحقیق.....
۱۲	د- سازماندهی پژوهش.....

بخش اول - جایگاه حقوق سلامتی زنان و کودکان در حقوق بین الملل بشری

مقدمه

فصل اول - حقوق سلامتی در اسناد بین المللی

مبحث اول - اسناد مادر حقوق بشر

- الف - منشور حقوق بشر ۱۵
- ب - کنوانسیون رفع هرگونه اشکال تبعیض علیه زنان ۱۶
- پ - اعلامیه سازمان ملل متحد درباره رفع خشونت علیه زنان ۱۸
- ت - پیمان نامه حقوق کودک ۲۰
- ث - پروتکل اختیاری عهدنامه حقوق کودک ۲۲

مبحث دوم - کنفرانس ها

- الف - کنفرانس بین المللی مراقبت های اولیه بهداشتی ۲۳
- ب - تنظیم خانواده حق اساسی بشر ۲۵
- پ - کنفرانس جهانی جمعیت و توسعه، حقوق باروری ۲۷
- ت - چهارمین کنفرانس جهانی زنان ۲۹
- ث - کنفرانس ریو و سلامت زنان ۳۴
- ج - بیانیه ها ۳۶

فصل دوم - سازمان ها و نهادهای بین المللی

مبحث اول - ارکان اصلی سازمان ملل متحد

- الف - مجمع عمومی سازمان ملل و نهادهای ذیربط ۳۹

- ب- کمیسیون مقام زن ۴۰
- پ- کمیته امحای تبعیض علیه زن ۴۲
- مبحث دوم- کارگزاری های تخصصی وابسته به سازمان ملل
- الف- سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) ۴۲
- ب- صندوق کودکان ملل متحد ۴۳
- پ- سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد ۴۳
- ت- سازمان بهداشت جهانی ۴۴
- ث- کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان ۴۶
- ج- سازمان بین المللی کار ۴۶
- د- دیگر اقدامات ۴۷

بخش دوم- حقوق سلامتی زنان و کودکان و تعهدات آن

- مقدمه ۵۳

فصل اول - بررسی ابعاد حقوق سلامتی زنان و کودکان و موارد نقض آن

مبحث اول- حقوق جسمی سلامت

- الف- حق بهره مندی از سلامت جسمی ۵۵
- ۱- موارد نقض ۵۷
- ب- سقط جنین ۶۳
- ۱- سقط جنین و حقوق سلامتی مادران ۶۴
- ۲- کنفرانس قاهره و سقط جنین ۶۶

پ- دختران و حق حیات و سلامتی ۶۶

ت- آلودگی های محیطی و سلامت زنان و کودکان ۶۷

مبحث دوم- حقوق روانی، اجتماعی سلامت زنان و کودکان

الف- حق بهره مندی از سلامت روانی و اجتماعی ۷۰

ب- زنان، کودکان و تبعیض ۷۰

پ- زنان، کودکان و خشونت ۷۱

۱- خشونت علیه دختران ۷۴

ت- زنان، کودکان و حق کار ۷۶

ث- زنان، کودکان و حق آزادی عقیده ۷۹

ج- زنان، کودکان و فقر ۷۹

چ- زنان و حق ازدواج ۸۰

ح- زنان، کودکان و حق آموزش ۸۱

خ- زنان، کودکان و توسعه ارتباطات ۸۲

د- زنان و حق دخالت در امور سیاسی ۸۳

فصل دوم- تعهدات دولت ها و مسئولیت ناشی از نقض حقوق سلامت زنان و کودکان

مبحث اول- تعهدات دولت ها

الف- تعهدات حقوق مندرج در میثاق دوم ۸۴

ب- تفسیر عمومی شماره ۱۴ (۲۰۰۰) ۸۸

۱- محتوای هنجاری ماده ۱۲ ۸۸

۲- تعهدات دولت ها ۹۰

- ۳-تعهدات بین المللی ۹۱
- ۴-تعهدات هسته ای ۹۲
- ۵-اجرا در سطح ملی ۹۲
- ۶-تعهدات بازیگرانی غیر از دولت ها ۹۲
- پ-تعهدات حق برخورداری زنان و کودکان از سلامتی و بهداشت ۹۳

مبحث دوم-مسئولیت بین المللی دولت ها

- الف-مسئولیت ها ۹۵
- ب-نقض حقوق سلامتی و مسئولیت دولت خاطی ۹۷
- ۱-پی آیندهای نقض حقوق سلامتی زنان و کودکان ۹۸
- نتیجه گیری و پیشنهادات ۱۰۱
- منابع ۱۰۸

مقدمه

حقوق بشر، بر مبنای موجودیت و شرافت ذاتی انسانها مورد توجه و شناسایی قرار می گیرد. از جمله حقوق بشر بنیادین، حق حیات با کیفیت مطلوب است که باید تحت هر شرایطی محترم شمرده شود و عدم رعایت و یا نقض آن به هیچ وجه قابل پذیرش نیست. در نظام بین الملل، حقوق بشر به عنوان یکی از تعهدات اصلی واحدها و فعالان بین المللی در شکل گیری نظم حقوقی در دستورکار قرار گرفته است.^۱

در تمامی متون حقوق بشری، حق حیات از حقوق اولیه و طبیعی تلقی شده است.

این حق تردیدناپذیر است ولیکن کامل نمی باشد. آنچه که پراهمیت می نماید، حق حیات با کیفیت مطلوب یا "حق سلامتی" است.

این حق در هیچ یک از منابع حقوق بشری به صورت شفاف عنوان نگردیده است، بلکه به طور ضمنی در قالب حق حیات و حق برخورداری از بهداشت مطرح شده است. حق حیات پیش زمینه حق سلامت، و حق سلامت، بسترساز شکل گیری حقوق دیگر بشریت است. حقوق بشری برای ایجاد، حفظ و ارتقاء سلامت، نماد یافته اند.

حیاتی که رفاه و آسایش جسم و روان و کرامت انسانی از آن گریخته باشد، ارزشی ندارد.

حق حیات و حق برخورداری از بالاترین استاندارد بهداشت و سلامتی، در اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق بین المللی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی همپای سایر حقوق بیان شده است.

این در حالست که اگر برای حق سلامت مانند حق حیات در برخی شرایط، ارزش قواعد آمره لحاظ شود، شاید از موارد نقض مکرر آن توسط دولتها کاسته شود.

آنجا که به بهانه توسل جستن به حصول تدریجی این حقوق از زیر بار تعهدات رهایی می یابند. از سوی دیگر زنان و کودکان گروه های اصلی حیات هستند. تا به حال آنچه که از زنان و کودکان در اذهان سپرده شده، آسیب پذیر بودن این دو گروه می باشد و کمتر به نقش اساسی آنان به عنوان فعالان حقوق بشر پرداخته شده است.

۱- کریستیان تاموشات، حقوق بشر، ترجمه حسین شریفی طراز کوهی، نشر میزان، تهران، ۱۳۸۶، ص ۱۲۶.

این یک واقعیت است که زنان هویت گوناگون دارند. آنان نقشهای متفاوت در خانواده ها دارند، می توانند دختر، خواهر، مادر، همسر، دوست باشند، نیز می توانند حرفه های مختلفی در جامعه داشته باشند، هم چنین موقعیتهای متفاوت مانند شهروند یک کشور، پناهنده، مهاجر و نیز اقلیت و جز اقوام مختلف باشند.

جوان، مسن، از کار افتاده و معلول باشند، از طبقات مختلف اجتماع باشند، زنان در خانواده، نقش اصلی در تولید برای اعضاء خانواده، مراقبت از آنها، برآوردن نیازهای بهداشتی، غذایی، محیطی، روانی را بر عهده دارند، بدین ترتیب، کلیه فعالیتهای زن در خانه وابسته به سلامتی و میزان دانش و آگاهی وی از نکات علمی و بهداشتی می باشد.

سلامتی و تندرستی، میزان تحصیلات، میزان صرف وقت در خانواده، شاغل بودن یا عدم اشتغال و بسیاری از عوامل اجتماعی دیگر، می تواند بر سلامت زن و خانواده اش تاثیر گذار باشد.

شالاها، دبیر آمریکایی سرویس سلامتی و انسان که در زمینه سلامتی زنان در جهان تحقیق می کند، در طی پژوهشی که در سال ۱۹۹۸ انجام داد، به این نتیجه رسید که اگر سلامت زنان برآورده شود، همه گروههای جامعه خود به خود سلامتی شان ارتقاء می یابد. زنان بایستی آگاهیهای لازم بهداشتی، آموزشی و فرصت توانمند شدن را کسب کنند.^۱

زنان بر حسب جنسیت خود، نیازهای متفاوتی دارند. بنابراین باید به نحوی، از طریق مفهوم های مرتبط با توسعه و پیشرفت حقوق بشر و سلامتی، به این نیازها پرداخت تا سلامت جسمی، روحی، اجتماعی زن تامین شود.

با وجود گوناگونی فرهنگی و ساختاری جوامع، نقشهایی که اغلب جوامع براساس جنسیت ساخته و پرداخته کرده اندوارتباطات ناشی از این نقشها، غالباً به فشارهای اجتماعی، خانوادگی، روانی، جسمی زن می انجامد که زنان را به ترجیح دادن و مراقبت کردن از دیگران و نادیده گرفتن خود سوق می دهد. تندرستی یک زن براساس زندگی فردی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و خانوادگی و وضع زیستی وی تعیین می شود و این در حالی است که با وجود توسعه و پیشرفت ملل اما هنوز که هنوز است، تندرستی و رفاه اکثر زنان با مانع مواجه است.

"فقر مانع سلامتی است و ناتندرستی، فقر را موجب می شود.

۱- رضوان پشمی و دیگران، "طرح توانمند سازی بانوان با تکیه بر برنامه رابطین بهداشتی" دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۳، ص ۱۴

وفتی در جایی فقر ساختاری و ناتندرستی وجود داشته باشد، اجرا و توسعه حقوق بشر نیز تضعیف خواهد شد. در هر کشوری اگر مردم سالاری سرکوب و حقوق بشر نادیده گرفته شود، احتمال توسعه پایدار و سلامت آن مردم وجود ندارد.^۱

تبعیض به هر دلیلی که باشد اثر منفی فقر بر سلامتی را وخیم تر می سازد. بهداشت در گذشته با چالشهای فراوانی مواجه بوده است. امروزه سعی بر آن شده گستره بهداشت را توسعه بخشند و مفهوم امنیت بهداشتی رواج یافته تا وضعیت روانی و اجتماعی افراد نیز لحاظ شود تبعیض و خشونت علیه زنان، شرایط نامطلوب کار با دستمزد پایین، محیط فقیرانه زیست، وابستگی اقتصادی، نداشتن تاثیر و نفوذ در تصمیم گیری ها، فقر، نگرشهای منفی به زنان و دختران، تبعیضات نژادی، تبعیض قدرت و اختیارات محدودی که بسیاری از زنان در مورد زندگی جنسی و تولید مثل خود دارند، سوء استفاده های جنسی، نبود یا کمبود مراقبت های بهداشتی درمانی و یا عدم آموزش-کافی در مورد بهداشت یا روشهای پیشگیری، همه اینها تندرستی زنان و کودکان را با خطر مواجه می سازد.

"دختران در اغلب جوامع، تحقیر می شوند و این در تربیت اجتماعی آنان، باعث کاهش کرامت انسانی و اعتماد به نفس می شود."^۲

ساختار اجتماعی، فرهنگی، عامل موثری در بروز احساس ضعیفی و آسیب پذیر بودن زنان است.

برای سلامتی و شادابی جسمی و روحی زن که سلامت خانواده و جوامع را در پی دارد، نیاز به تحولات و اقدامات بنیادین جهانی است تا شکوفایی این تندرستی را در پی داشته باشد.

از دیدگاه حقوق بین الملل، با دقیق شدن بر مفاد اعلامیه جهانی حقوق بشر، می توان به این حقیقت پی برد که حقوق مندرج در آن شامل تمام حقوقی است که برای رفاه جسمی، روانی و اجتماعی بشر در نظر گرفته شده است.

۱- فریده شایگان و دیگران، تقویت همکاریهای بین المللی در زمینه حقوق بشر، انتشارات دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، نشر گرایش، ۱۳۸۲، ص ۱۳۶.

۲ جولای مرتوس و دیگران، آموزش حقوق انسانی زنان و دختران، ترجمه فریبرز مجیدی، انتشارات دنیای مادر تهران، ۱۳۸۲، ص ۱۲۶

با این وجود "حقوق بشر زنان، مدت زمان طولانی، جایگاهی پشت سر حقوق مردان داشته است."^۱
نقض حقوق زنان و کودکان از جمله حقوق سلامتی در طول صلح و جنگ، همواره از سوی جامعه بین المللی، نادیده انگاشته شده است.

در سالهای اخیر، تحقیقات زیادی در مورد حقوق زن و کودک صورت گرفته است، برگزاری کنفرانسهای بین المللی متعدد و تصویب عهدنامه های مختلف، حاکی از تلاش جهانی برای ملزم ساختن دولتها به رعایت حقوق زنان و کودکان بوده است.

حق بهره مندی از بهداشت، آموزش و پرورش، حق بهره مندی از وسائل معیشت کافی، حق بهره مندی از مسکن، حق رفت و آمد و رهایی از خشونت، بهره مندی از شرایط کار سالم و دستمزد کافی و تمامیت جسمانی، حقوق مدنی، حق بهره مندی از محیط پاکیزه و حق برخورداری از دین، از جمله حقوقی هستند که در عهدنامه مدنی و سیاسی به آنها اشاره شده است. عهدنامه منع تبعیض علیه زنان و کودکان، پیمان نامه حقوق کودک، از جمله مهم ترین مصوبات هستند که روند تعالی در جهت احقاق حقوق زن و کودک داشته اند و همگی حق سلامتی را در خود گنجانده اند.

با وجود تلاشهای فراوان بین المللی در تمام نقاط جهان، هم چنان شاهد خشونت، تبعیض، فقر، بی سوادی، بیماری، ناتوانی زنان و کودکان هستیم.

موارد نقض حقوق سلامتی، معضلاتیند که آمیزه ای از قرون گذشته و عصر جدید می باشند.

ضرورت این پژوهش، در این است که حق سلامتی زنان و کودکان را که از حقوق بنیادین است، برجسته ساخته، و دولتها را در حفظ، رعایت، برنامه ریزی و سرمایه گذاری جهت ارتقاء آن و در اولویت قرار دادن این حق، متعهد سازد و هرگونه نقض آن را تهدید یا نقض صلح دانسته که اقدامات ضمانتی اساسی در پی داشته، تا بدین ترتیب اهداف جهانی بدست آید.

هدف این پژوهش این است که جایگاه و منزلت حقوق سلامتی را در اسناد بین المللی دریابد.

راهکارها و اقدامات جهانی صورت گرفته خصوصا در رابطه با سلامت زنان و کودکان را عرضه کند و در آخر اینکه بابر اهمیت جلوه دادن نقش و جایگاه زنان و کودکان در تولید و بقاء نسل بشر و تعمیم این حقوق به زنان و کودکان، موارد نقض حقوق را در ابعاد سه گانه آن بررسی نماید.

۱- اس. پیس. کیت، سازمانهای بین المللی، ترجمه حسین شریفی طراز کوهی، نشر میزان، تهران، ۱۳۸۴، ص ۵۴

کلیات تحقیق

الف- بیان مسئله

حقوق بشر مبنا و هدف غایی همه فعالیت های ملل دنیاست. پایه تشکیل دهنده ی همه ی حقوق بشر، حق حیات است که به عنوان حق ذاتی و اساسی انسان، مبنای حقوق فردی و اجتماعی مانند، حق برخورداری از عدالت، آزادی، کار، مالکیت، بهداشت، توسعه و صلح قرار می گیرد و تدوین قواعد حقوقی و تنظیم زندگی اجتماعی در درجه نخست، برای حفظ انسان " سالم " و فراهم آوردن لازمه های تداوم حیات " مطلوب " اوست .

حقی که مستقل از حقوق بین الملل و حقوق داخلی دولتها، یک حق اولیه و بنیادین است، دیگر حقوق و کلا سامانه حقوقی برای دفاع از این حق و تقویت آن است^۱

آیاحمایت از حق حیات به عنوان حق پایه و بنیادین به تنهایی کافیت؟ آیا سزاوارتر نیست این حق در کنار حق سلامتی، بنیادین تلقی شود؟ مفهوم سلامتی چیست؟ آیا سلامتی فقط جسم انسان را در بر می گیرد؟ سلامتی چه جایگاهی در حقوق بین الملل بشری دارد؟ بندیک ماده ۲۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر ۲ و ماده ۱۲ میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، فقط به حق برخورداری افراد به بالاترین سطح سلامت یا بهداشت تن و روان اشاره می کنند.

۱- فریده، شایگان و دیگران، همان منبع، صص ۵۳-۵۴

آیا این مواد قانونی در اصل خود، به بهداشت اشاره نموده اند یا سلامتی؟ آیا بهداشت و سلامتی یک معنا دارند؟ آیا بهداشت یا سلامتی تن و روان با تعریف علمی سلامتی همسوست؟ حقوق سلامتی چیست؟

آیا با وجود اهمیت و تعریف جامع و کامل سلامتی، توسط سازمان بهداشت جهانی که سالهای بعد از تصویب میثاق ارائه شده، تعهدات این حق کفایت؟ آیا مؤلفه های دگرترین امنیت انسانی که برخوردار از حقوقی واقعی بشر را بیان می کند، کارسازتر نمی باشد؟ آیا وقت آن نرسیده که حقوق بشر را یکپارچه بدانیم؟ عنوان کردن حق برخوردار از سلامت جسمی و روانی در میثاق دسته دوم، در کنار سایر حقوق که تعهدات نسبت به آنها، تعهدات وسیله یا رفتار است و نیاز به بستر سازی دارد و به مرور زمان حاصل می شود، آیا از اهمیت حق سلامتی نمی کاهد؟ آیا حقوق اشاره شده در میثاق دسته اول و حقوق دسته دوم در نهایت، سلامتی همه جانبه انسان را تامین می کنند؟ آیا می توان همه اعتبار و ارزش حق حیات را به حق سلامتی تعمیم داد؟

چرا در مورد برخی حقوق بشری مانند سلب آزادی بیان و شکنجه، فورا دولت مربوطه مسئول تلقی می شود. در حالیکه رنج و مرگ و میر هزاران انسان به علت انکار نیازهای بنیادین "حیات مطلوب" از قبیل غذا و مراقبتهای بهداشتی یا محل امن برای زندگی، فقط تحت لوای محرومیت انسانی سرزنش می شود.

این تصور ناقص از حقوق بشر به دلیل روند افزایشی بی توجهی به نقض های مکرر حقوق بنیادین مانند سلامتی است. برآستی دلیل این همه محرومیت چیست؟ ضمانت اجرای این قبیل حقوق چه می باشد؟ آیا با تامین امکانات بهداشتی و تغذیه ای، حق سلامتی اجرا می شود؟

زاد و ولد، یکی از طبیعی ترین رخداد زندگی بشر است که در این راستا دو قشر بزرگ جمعیت زنان و کودکان نماد می یابند. جمعیت سالم، مولود زنان سالم است و کودکان سالم، نسل سالم آینده جهانند. آیا تامین حقوق سلامت مادر در سلامت کودکان وی و نسل بشری موثر است؟

آیا مرگ و میر و ناتندرستی زنان، یک وضعیت نامساعد بهداشتی است یا یک بی عدالتی اجتماعی در آن دخیل است؟ آیا حضور بدون تبعیض و خشونت در فعالیتهای اجتماعی و سیاسی جامعه، بر سلامت زنان موثر است؟

حق بهره مندی از سلامت، گستره ای فراتر از حق دسترسی به مراقبتهای بهداشتی، درمانی دارد، این مهم است ولی کافی نیست.

"برای پیشگیری از مخاصمات و حفظ صلح، باید به حقوق کل بشر احترام گذاشت و باموارد نقض این حقوق برخورد جدی نمود."^۱

آیا تامین سلامت زنان و کودکان می تواند در روند تحقق صلح مثمر ثمر باشد؟

هر آنچه که زمینه ناامنی را فراهم آورد، تهدیدی علیه صلح و امنیت است. مرگ و میر، از کار افتادگی، بیماریهای روانی، معلولیت زنان، خانواده خصوصاً فرزندان را در معرض مشکلات و خسارات اجتناب ناپذیری قرار می دهند و امنیت جامعه را تهدید می کند.

آیا به خطر افتادن ثبات حقوق سلامتی جسم، روان و وضعیت اجتماعی زنان و کودکان، می تواند در مقوله تهدید یا نقض صلح قرار گیرد؟ صلح در سطوح ملی، منطقه ای و جهانی قابل دسترسی است.

آیا با پیشرفت زنان سالم به یک نیروی اساسی و بنیادین برای رهبری و حل و فصل و مناقشات، برقراری صلحی پایدار، امکان پذیر خواهد بود؟

با وجود اقدامات مثبت جهانی در زمینه حقوق بشر و نیز بهداشت و سلامتی، ولی معضلات عصر حاضر، علیرغم توسعه صنعت و تکنولوژی، سلامت زن و کودک را در معرض آسیب قرار داده است. اشکال در چیست؟ وضعیت کنونی جهان چه می باشد؟

ب-سوالات تحقیق

سوال اصلی

۱-سلامت زنان و کودکان در حقوق بین الملل بشر چه جایگاهی دارد؟

سوالات فرعی

۱-تعریف حقوق سلامتی و موارد نقض این حقوق چیست؟

۲-نقض حقوق سلامت زنان و کودکان، چه پی آیندهایی دارد؟

۳-تعهدات این حقوق و مسئولیت دولت ها در صورت نقض آن، چه می باشد؟

پ-پیشینه تحقیق

-حمایت از زنان و کودکان در حقوق بشر دوستانه، نیکو حرف مفخم، حسن. دانشگاه تهران، ۱۳۷۸

-سازمان ملل متحد و حقوق زنان با تاکید بر کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض نسبت به زنان، نادى پور، افسانه. دانشگاه تهران، ۱۳۷۴-حقوق سیاسی ومدنی زنان در نظام ملل متحد، قضاات، مرضیه. دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۷۴

حمایت از حقوق آموزشی کودکان در پرتو اسناد بین المللی، شریفی، سیما. دانشگاه پیام نور، ۱۳۶۲

-Hines,D.A&Malley-Morrison,K(2005),"Family Violence in the United State"Defining,Understanding and Combating Abuse,Sage Publications.

-Sweet,Thamson&MAXwell (2005),"Encyclopedia of social services and child care law"updating the Encyclopedia.Release 38.

Kent,George(2005)"Child feeding and Human Rights"University of - Hawaii.

Shankar,V:Peedicayll,A:Sedowski,ski,L.S and Jeyaseelan,L.(2004)Spousal physical violence against womens during pregnancy,An International Journal of Obstetrics and gynaecology,111(7)

این پژوهش ها به همراه منابعی که در این تحقیق از آنها استفاده شده است، کمک فراوانی در ارائه وتدوین مطالب نموده اند، ولیکن در هیچکدام از آنها، حمایت از حقوق مورد نظر در قالب حق سلامتی، صورت نگرفته و حقوق زنان و کودکان به صورت انفرادی یا تحت عنوان حقوق بشر، مورد ارزیابی قرار گرفته است.

اگر به حق آموزش، حق تغذیه و حقوق مدنی و سیاسی اشاره شده است، عنوان کردن اثرات مفید آنها بر سلامت، می تواند بر درجه اهمیتشان بیفزاید.

مطالب مربوط به تبعیض یا خشونت، تنها آنها را نقض حقوق بشر در لوای اسناد حقوقی، عنوان نموده است. پژوهش های پزشکی، حقوق سلامت جسمی را اشاره کرده و حتی میثاق حقوق

اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی که سند مادر می باشد، حق سلامتی را به طور کامل در خود نگنجانده است.

ت-هدف ها

هدف کلی: تعریف حقوق سلامتی و تعیین جایگاه سلامت زن و کودک در حقوق بشر و ارزش نهادن به آن، به عنوان کیفیت حق حیات و بنیان تمام حقوق بشری.

هدف های فرعی

۱- شناخت و مطالعه اقدامات صورت گرفته در خصوص دستیابی زنان و کودکان به حقوق خویش در زمینه سلامت.

۲- شناخت قوانین مرتبط با حقوق زن و کودک در حقوق بشر، در حوزه سلامت و عوامل و موانع موثر در دسترسی و اجرای این قوانین و ارائه راهکارها.

۳- بررسی تعهدات و مسئولیت های دولت های متعاقد و وضعیت های ناشی از نقض این حقوق.

ث-فرضیات تحقیق

۱- حق سلامتی، خصوصا سلامت زنان و کودکان همراه با حق حیات، پایه و بنیان تمام حقوق بشر است.

۲- حقوق سلامتی، حقوقی فراتر از حق برخورداری از بالاترین استاندارد سلامت یا بهداشت تن و روان می باشد.

۳- نقض حقوق زنان و کودکان بر سلامت، تهدیدی بر اهداف جهانی برابری، توسعه و صلح است.

۴- اقدامات جهانی صورت گرفته در رابطه با سلامت زن و کودک، کافی نیست.

ج-تعریف واژه های کلیدی

سلامتی^۱ در قالب اسم مصدر، به معنای امنیت، تندرستی، نجات و رستگاری خالص از بیماری، شفا، در قالب مصدر به معنای رهایی یافتن^۲

در مفاهیم حقوق بین المللی، رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی، نه فقط بیمار نبودن و یا نقض عضو نداشتن می باشد.^۳

تبعیض^۴ در قالب اسم مصدر، به معنای بعضی را به بعضی برتری دادن، تقسیم و جدا کردن. در مفاهیم حقوق بین المللی، هرگونه تمایز، مخصوصا از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هر عقیده دیگر و نیز ملیت، وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیت دیگر در بهره گیری از تمام حقوق و آزادیهایی که در اعلامیه جهانی حقوق بشر ذکر شده است.^۵

خشونت^۶ در قالب مصدر، به معنای درشتی، ناهمواری، تندخویی و بی رحمی می باشد.^۷ از منظر حقوق بشر، ماده ی دو اعلامیه رفع خشونت علیه زنان، خشونت های بدنی، جسمی و روانی که در خانواده روی میدهد، از جمله: کتک زدن، سوء استفاده جنسی از فرزندان، خشونتهای مرتبط با جهیزیه یا تجاوز جنسی در چارچوب زناشویی، بریدن بخشی از آلت تناسلی دختران و سایر رسمهای زیان آور برای زنان، خشونت های غیر همسرانه در ارتباط با سوء استفاده با بهره کشی و نیز خشونتهای اجتماعی، از جمله تجاوز به عنف و سوء استفاده جنسی، مزاحمت های جنسی و ایجاد ارباب در محیط کار، در موسسه های آموزشی و در هر جای دیگر، خرید و فروش زنان به صورت قاچاق و روسپیگری اخیاری و نیز خشونت های بدنی، جنسی روانی که دولت مرتکب میشود یا از آنها اغماض میکند، را از مصادیق خشونت عنوان می کند. نقض حقوق بشر زنان در موقعیتهای مناقشات مسلحانه بویژه قتل، تجاوز به عنف نظام یافته، بردگی جنسی، حاملگی اجباری، عقیم سازی تحمیلی، سقط جنین اجباری، تحمیل استفاده از وسایل و روشهای جلوگیری از

1- Health

۲ - فرهنگ فارسی معین، انتشارات معین، تهران، ۱۳۸۷ص ۸۹

3-<http://www.2who.org/un/icm.mc./2008.6.doc>

4- Discrimination

۵- همان، ص ۳۷

6 - violence

۷ - همان، ص ۵۲